

**ANALIZA POČETKA SURADNJE
ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA I TIJELA JAVNE VLASTI
U BORBI PROTIV KORUPCIJE**

Provedba Strategije suzbijanja korupcije u Republici Hrvatskoj
zaključno s III. kvartalom 2008. godine

*Izradio GONG za potrebe održavanja okruglog stola
„Civilno društvo i država - suradnja u provedbi mjera suzbijanja korupcije“
8. prosinca 2008., Novinarski dom, Zagreb*

U Zagrebu, studeni – prosinac 2008. godine.

SADRŽAJ

1. METODOLOGIJA I SADRŽAJ ANALIZE	3
2. UVOD	4
2.1. Stanje provedbe mjera Akcijskog plana Strategije	4
2.2. Načela i ciljevi	4
2.3. Pravni i institucionalni okvir	4
2.4. Sprječavanje korupcije	5
3. SURADNJA OCD-ova S TIJELIMA JAVNE VLASTI - analiza rezultata Upitnika o suradnji OCD-a i tijela javne vlasti	12
4. ZAKLJUČAK.....	18
5. PREPORUKE.....	19

1. METODOLOGIJA I SADRŽAJ ANALIZE

Unapređivanje suradnje između civilnoga društva i nadležnih tijela javne vlasti jedno je od načela i ciljeva Strategije suzbijanja korupcije u Republici Hrvatskoj¹ (u daljnjem tekstu Strategija). Međutim, pitanje je koliko su u praksi organizacije civilnoga društva (u daljnjem tekstu OCD) uistinu uključene i surađuju li s tijelima javne vlasti u borbi protiv korupcije. Osnovni cilj analize izložene u ovom tekstu upravo je dati odgovor na to pitanje. S obzirom na činjenicu da je provedba Strategije započela tek u drugoj polovici 2008. godine, želja nam je utvrditi razinu početne suradnje OCD-a i državnih tijela u cilju donošenja preporuka za daljnje unaprjeđenje međusobne suradnje, budući da borba protiv korupcije podrazumijeva suradnju i uključenost što većeg broja dionika.

Polazišta za Analizu čine službeni dokumenti Strategija, Akcijski plan Strategije i Akcijski plan izvršenja (implementacijski plan)² te rezultati Upitnika o suradnji OCD-ova i tijela javne vlasti u borbi protiv korupcije (u daljnjem tekstu Upitnik).

U uvodnom dijelu teksta dan je kratak pregled poglavlja Strategije i Akcijskog plana Strategije s naglaskom na planirane prioritete u prvoj godini izvršenja.

U središnjem dijelu teksta analizira se implementacija Akcijskog plana izvršenja za prva tri mjeseca, tj. što je ostvareno i u kojoj mjeri u pogledu početka suradnje OCD-ova i tijela javne vlasti u borbi protiv korupcije. U tu svrhu kreirali smo Upitnik putem kojeg su OCD-ovi dostavili informacije o tome koliko su uključeni u provedbu Strategije.³ Upitnik je bio poslan na 45 udruga, sindikata i instituta koje smo prepoznali kao moguće partnere tijelima državne vlasti u implementaciji ove Strategije.⁴ U tekstu se navode zbirni rezultati i stavovi 16 OCD-ova koji su poslali odgovore o svojoj uključenosti u borbu protiv korupcije. Rezultati dobiveni Upitnikom pokazuju stavove i dojmove o uključenosti OCD-ova u borbi protiv korupcije koji su kasnije uspoređeni s planovima i ostvarenjima institucija sukladno Akcijskom planu izvršenja. Odgovori na Upitnik ukazuju na primjere dobre prakse, ali i na neke probleme (ne)uključenosti OCD-ova u borbu protiv korupcije, odnosno na koji način OCD-ovi vide suradnju s državnim tijelima, ali i imaju li se namjeru baviti se korupcijom u idućem razdoblju.

U zaključku su izneseni primjeri pozitivne prakse te je ukazano je na područja u kojima ima prostora za unaprjeđenje suradnje.

Na kraju teksta pokušali smo poslati preporuke u dva smjera: institucijama zaduženima za provedbu Strategije te OCD-ovima.

¹ Strategiju suzbijanja korupcije u Republici Hrvatskoj donio je Hrvatski sabor u lipnju 2008. godine

² Ministarstvo pravosuđa donijelo je Akcijske planove u lipnju 2008. godine

³ Sadržaj Upitnika nalazi se u Dodatku Analize

⁴ Popis OCD-a kojima je bio poslan Upitnik nalazi se u Dodatku

2. UVOD

„Korupcija narušava vladavinu prava, demokraciju i ljudska prava, dobru vladavinu, pravednost i socijalnu pravdu, ugrožava konkurenciju, ometa ekonomski razvoj i dovodi u opasnost stabilnost demokratskih institucija i moralne temelje društva.“⁵

Hrvatski sabor je u Uvodu Strategije borbe protiv korupcije jasno naznačio kako je korupcija štetna društvena pojava koja narušava temeljne društvene vrijednosti, a u ostalim dijelovima Strategije razrađuju se detaljnije smjernice borbe protiv korupcije.

2.1. Stanje provedbe mjera Akcijskog plana Strategije

Provedbu mjera propisanih Akcijskim planom Strategije prati Ministarstvo pravosuđa (u daljnjem tekstu: MP), a rezultate bilježi u dokumentu Akcijski plan izvršenja.

Prikaz provedbe mjera iz Akcijskog plana Strategije temelji se na Akcijskom planu izvršenja sa stanjem do kraja III. kvartala 2008. (kraja rujna 2008.), uz napomenu da se Akcijski plan Strategije počeo provoditi u srpnju 2008. godine.

Akcijskim planom izvršenja opisano je 195 mjera, od čega je **134 predviđeno za izvršenje u 2008. godini, što čini 68,7% od ukupnog broja mjera.** (Tablica 1).

U razdoblju do kraja rujna izvršene su **43 mjere, odnosno 22,1% svih mjera i 32,1% mjera planiranih za 2008. godinu.**

U tijeku je provedba još 62 mjere, odnosno 31,8% svih mjera i 46,3% mjera planiranih za 2008. godinu.

Ukoliko se **do kraja 2008. godine** izvrše sve mjere koje su u tijeku provedbe, **bit će izvršeno ukupno 78,4% mjera** predviđenih za 2008. godinu.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 195)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera u 2008. godini	134 (68,7%)	43 (32,1%)	62 (46,3%)

Tablica 1. Pregled izvršenja mjera do kraja III. kvartala 2008. godine

Kratki pregled Strategije i stanja izvršenja mjera po područjima nalazi se u narednom dijelu Analize.

2.2. Načela i ciljevi

U Strategiji se kao polazište ističu načela vladavine prava, dobre prakse, odgovornosti, sprječavanja, učinkovitosti, transparentnosti i suradnje s civilnim društvom.

Svi ciljevi navedeni u Strategiji usmjereni su na jačanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu tijela državne vlasti i s tim u vezi jačanja povjerenja građana u državne institucije.

2.3. Pravni i institucionalni okvir

Strategija i Akcijski plan Strategije posebno ističu potrebu jačanja institucionalnog i pravnog okvira koji uključuje stručno i administrativno jačanje ključnih, novoosnovanih institucija (Nacionalno vijeće za

⁵ Vijeće Europe, GRECO (Skupina država koje se bore protiv korupcije), <http://www.coe.int/t/dg1/greco/>

praćenje provedbe Nacionalnog programa suzbijanja korupcije, Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa državnih dužnosnika i Povjerenstvo za praćenje mjera suzbijanja korupcije), kao i izmjena zakona u 2008. godini poput Zakona o sprječavanju sukobu interesa u obnašanju javnih dužnosti, Zakona o koncesijama, Zakona o općem upravnom postupku, Zakona o javnim nabavama dok bi se Zakon o upravnim sporovima mijenjao u 2009. godini.

Institucionalnu podršku borbi protiv korupcije pružaju i antikorupcijska jedinica Ministarstva pravosuđa, posebno ustrojeni odjeli MUP-a, Državnog odvjetništva, USKOK-a i sudova.

Suradnja s civilnim društvom povjerena je Uredu za udruge Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu UZUVRH), čije su aktivnosti usmjerene na stvaranje uvjeta za suradnju i partnerstvo s OCD-ovima.

Važan segment u edukaciji javnih službenika čini Središnji državni ured za upravu (u daljnjem tekstu SDUU) i Pravosudna akademija.

	Predviđeno (ukupno mjera u Aktivskom planu Strategije 9)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Pravnog i institucionalnog okvira u 2008. godini	8	3 (37,5%)	2 (25%)

Tablica 2. Pregled izvršenja mjera Pravnog i institucionalnog okvira do kraja III. kvartala 2008. godine

2.4. Sprječavanje korupcije

U Strategiji je u smislu sprječavanja korupcije predviđeno sljedeće, prema područjima prepoznatima kao najosjetljivijima na korupciju:

Sukob interesa u obnašanju javnih dužnosti

Strategija predviđa jačanje administrativne i stručne podrške saborskom Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa državnih dužnosnika jer je Povjerenstvo jedna od najvažnijih institucija u odlučivanju o sukobu interesa.

U tu svrhu, Strategija predviđa da će SDUU trajno i sustavno provoditi edukacije javnosti, državnih, regionalnih i lokalnih dužnosnika i službenika radi jačanja njihove etičke svijesti o sukobu interesa u javnoj službi.

	Predviđeno (ukupno mjera u Aktivskom planu Strategije 5)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Sukoba interesa u 2008. godini	3	1 (33,3%)	1 (33,3%)

Tablica 3. Pregled izvršenja mjera Sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti do kraja III. kvartala 2008. godine

Financiranje političkih stranaka

Borba protiv političke korupcije nužno podrazumijeva reguliranje pitanja financiranja političkih stranaka i izbornih kampanja.

Državni ured za reviziju (u daljnjem tekstu DUR) planira do kraja 2008. godine kadrovski ojačati Odjel za pravne poslove i dodatno educirati državne revizore kako bi se pridonijelo borbi protiv korupcije u politici.

SDUU je sukladno Akcijskom planu Strategije osnovao multidisciplinarnu Radnu skupinu koja će nadzirati provedbu postojećeg pravnog okvira financiranja političkih stranaka i izbornih kampanja. Radna skupina će biti zadužena za izradu cjelovite analize postojećeg Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 4)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Financiranja političkih stranaka u 2008. godini	4	2 (50%)	0

Tablica 4. Pregled izvršenja mjera Financiranja političkih stranaka do kraja III. kvartala 2008. godine

Pravo na pristup informacijama

Kvalitetan Zakon o pravu na pristup informacijama predstavlja jedan od alata u borbi protiv korupcije.

SDUU bi trebao u 2009. godini pristupiti izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama na način da se preciznije uredi i pojednostavi postupak u vezi žalbe na rješenje o odbijanju zahtjeva na pristup informaciji. Zakon bi trebalo dopuniti odredbom kojom bi se definirale situacije u kojima postoji javni interes da javnost sazna određene podatke.

Predviđeno je da će UZUVRH u suradnji sa SDUU-om pokrenuti početkom 2009. godine javne kampanje pod nazivom „Građani imaju pravo znati“.

Središnji državni ured za e-Hrvatsku kontinuirano u 2008. godini razvija dodatne sadržaje portala javne uprave „Moja uprava“.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 11)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Prava na pristup informacijama u 2008. godini	5	3 (60%)	2(40%)

Tablica 5. Pregled izvršenja mjera Prava na pristup informacijama do kraja III. kvartala 2008. godine

Integritet i kodeksi ponašanja državnih službenika

Zadaća SDUU-a je poticanje programa etičke i profesionalne edukacije u državnoj službi što je od iznimne važnosti za razvoj profesionalnog integriteta i netolerancije prema korupciji među državnim službenicima.

Programe obavlja Odjel za etiku pri SDUU, a uvedeni su povjerenici za etiku unutar svakog tijela državne uprave kako je bilo planirano. Dodajmo da je SDUU u IV. kvartalu 2008. godine osnovao Etičko povjerenstvo kako bi se pratilo stanje etičkih standarda u državnoj službi i predlagalo mjere za izmjenu Etičkog kodeksa.

Do kraja 2008. godine planirano je da SDUU predloži donošenje Zakona o plaćama državnih službenika te da posebnu pozornost poklanja postupku prijama u državnu službu, napredovanju, usavršavanju, ocjenjivanju i nagrađivanju državnih službenika.

	Predviđeno (ukupno mjera u Aktivskom planu Strategije 26)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Integriteta državnih službenika u 2008. godini	20	9 (45%)	11 (55%)

Tablica 6. Pregled izvršenja mjera Integriteta i kodeksa ponašanja državnih službenika do kraja III. kvartala 2008. godine

Gospodarstvo

Pojednostavljanje propisa koji reguliraju poslovanje poduzeća smanjuje rizik korupcije. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (u daljnjem tekstu MINGROP) zaduženo je za trajno uključivanje poslovnih udruženja u izradu novih zakonskih rješenja u cilju jačanja poslovne etike i načina poslovanja u Republici Hrvatskoj.

Hrvatski fond za privatizaciju (u daljnjem tekstu HFP) treba do kraja 2008. godine izraditi Analizu dosadašnjeg rada HFP-a, kao i prijedlog za njegovo preoblikovanje.

Zadaća Hrvatske gospodarske komore (u daljnjem tekstu HGK) bila je da u III. kvartalu 2008. godine organizira nacionalnu konferenciju o društveno odgovornom poslovanju u cilju jačanja edukativnih programa poslovnih subjekata u borbi protiv korupcije. Mjera je u tijeku provedbe.

	Predviđeno (ukupno mjera u Aktivskom planu Strategije 10)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Gospodarstva u 2008. godini	7	1 (14,3%)	4 (57,1%)

Tablica 7. Pregled izvršenja mjera Gospodarstva do kraja III. kvartala 2008. godine

Javne financije

Ministarstvo financija (u daljnjem tekstu MF) trebalo bi trajno zakonski i kadrovski jačati mehanizme kontrole trošenja proračunskog novca radi učinkovitosti i transparentnosti javnih financija te suzbijanja korupcije, što je i pretpostavka za kvalitetno upravljanje i provedbu pretpristupnih programa EU-a.

U tu svrhu, MF je Vladi RH predložio donošenje Zakona o carinskoj službi i Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Predviđeno je i donošenje novog Pravilnika o proračunskom nadzoru te početak provedbe Zakona o osobnom identifikacijskom broju. Navedene mjere su u fazi provedbe.

MF je, kako je i planirano, počeo upoznavati javnost s različitim mogućnostima prijave nepravilnosti u trošenju proračunskih odnosno EU sredstava, a na internetskim stranicama MF-a objavljena je e-mail adresa za prijavu nepravilnosti (nepravilnosti@mfin.hr).

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 19)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Javnih financija u 2008. godini	17	4 (23,5%)	12 (70,6%)

Tablica 8. Pregled izvršenja mjera Javnih financija do kraja III. kvartala 2008. godine

Javne nabave

Sukladno Strategiji, javna nabava je jedna od najkritičnijih gospodarskih aktivnosti, s obzirom na korupcijske rizike.

MF i MINGORP su, kako je i planirano, predložili donošenje Zakona o koncesijama, Zakona o javnoprivatnom partnerstvu i Uredbe o oblicima, načinima i uvjetima obrazovanja sustava javne nabave, a Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi je donesen.

U suradnji s Državnom komisijom za kontrolu postupaka javne nabave (u daljnjem tekstu DKOM), MINGORP provodi edukativne programe borbe protiv korupcije u javnim nabavama kroz različite projekte, seminare, radionice, a njima su obuhvaćeni svi sudionici sustava javne nabave (uključujući predstavnike medija i privatnog sektora). U tu svrhu DKOM je, kako je i planirano, izradio brošure i letke o zaštiti prava u javnim nabavama.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 20)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Javnih nabava u 2008. godini	14	8 (57,1%)	6 (42,9%)

Tablica 9. Pregled izvršenja mjera Javnih nabava do kraja III. kvartala 2008. godine

Zaštita oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju, tj. „zviždača“

Strategija posebno ističe potrebu podizanja javne svijesti o sustavu odgovornosti države i njezinih tijela za naknadu štete koja je prouzročena nezakonitim radnjama i o ulozi zviždača.

MP bi u tu svrhu trebalo početkom 2009. godine predložiti izmjene Kaznenog zakona te zajedno sa SDUU-om započeti trajnu edukaciju državnih službenika o zaštiti oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju i sankcioniranju prekršitelja.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 6)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Zaštite «zviždača» u 2008. godini	4	1 (25%)	0

Tablica 10. Pregled izvršenja mjera Zaštite oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju, tj. „zviždača“ do kraja III. kvartala 2008. godine

Pravosuđe

Reforma pravosuđa je ključan segment za stvaranje povoljne pravne klime za borbu protiv korupcije.

MP je u fazi izrade novog Zakona o kaznenom postupku, a Zakon o vježbeništvu i pravosudnom ispitu te izmjene Zakona o parničnom postupku su donesene sukladno planu.

Izmjene Kaznenog zakona, planirane za kraj 2008. godine, još nisu donesene.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu DORH) počelo je s nadzorom rada državnih odvjetništava i ocjenjivanjem njihovog rada.

MP je do kraja 2008. godine trebao završiti sa stavljanjem prepisanih zemljišno-knjižnih podataka na Internet za cijelu Republiku Hrvatsku. Mjera još nije izvršena.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 16)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Pravosuđa u 2008. godini	9	3 (33,3%)	2 (22,2%)

Tablica 11. Pregled izvršenja mjera Pravosuđa do kraja III. kvartala 2008. godine

Zdravstvo

Područje zdravstva prepoznato je u Strategiji kao najizloženije riziku korupcije. Neke od mjera Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (u daljnjem tekstu MZSS) koje su u tijeku provedbe su početak informatizacije bolničkog zdravstvenog sustava i prikaz liste čekanja na internetskim stranicama u realnom vremenu. U fazi provođenja su redoviti nadzori poštivanja listi čekanja.

Početak 2009. godine MZSS bi trebao izraditi analize sustava javne nabave za bolnice radi jačanja transparentnosti javnih nabava u zdravstvu.

MZSS je, kako je planirano, osnovalo Agenciju za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu, a osnivanje povjerenstava za kontrolu kvalitete u zdravstvenim ustanovama i Radne skupine koja će preispitati sustav nabave za bolnice u cilju utvrđivanja mogućih korupcijskih rizika je u fazi provedbe.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 14)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Zdravstva u 2008. godini	11	2 (18,2%)	7 (63,6%)

Tablica 12. Pregled izvršenja mjera Zdravstva do kraja III. kvartala 2008. godine

Znanost, obrazovanje i šport

Transparentno korištenje sredstava predviđenih za znanost, obrazovanje i šport također pridonosi smanjenju korupcije.

MZOŠ bi trebao krajem 2008. godine, zajedno s Agencijom za odgoj i obrazovanje te Agencijom za strukovno obrazovanje, uvrstiti sadržaje s temama u vezi suzbijanja korupcije u program stručnog usavršavanja radnika zaposlenih u sustavu odgoja i obrazovanja na svim razinama. Mjera još nije izvršena.

Sukladno Akcijskom planu Strategije, MZOŠ bi trebao tijekom 2009. godine financirati i projekte udruga kojima se u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja razvija antikorupcijska svijest kod djece i mladih.

MZOŠ i akademska zajednica trebaju trajno financirati i poticati rad studentskih udruga te u 2008. godini izabrati i poticati rad studentskog pravobranitelja. Mjera još nije izvršena.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 13)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Znanosti, obrazovanja i športa u 2008. godini	5	1 (20%)	0

Tablica 13. Pregled izvršenja mjera Znanosti, obrazovanja i športa do kraja III. kvartala 2008. godine

Kazneni progon i sankcioniranje korupcije

Akcijskim planom Strategije postavljen je cilj podizanja razine učinkovitosti otkrivanja i kaznenog progona korupcijskih kaznenih djela.

Ministarstvo unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu MUP) počelo je pojačavati postojeće kapacitete policije formiranjem Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, kao i posebnih odjela za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu.

Na području prevencije MUP je počeo s usavršavanjem policijskih službenika kroz sudjelovanje policijskih službenika u osnovnom tečaju "Suzbijanje korupcije" te s organizacijom tematske radionice stručnog usavršavanja. Mjera još nije izvršena.

MP je, kako je planirano, izmijenio Sudski poslovnik.

Akcijski plan predviđa da MF krajem 2008. godine potakne privatne revizore, računovođe te njihove udruge za usavršavanje u području otkrivanja i prijavljivanja korupcije. Mjera još nije izvršena.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 20)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Kaznenog progona u 2008. godini	16	3 (18,8%)	9 (56,3%)

Tablica 14. Pregled izvršenja mjera Kaznenog progona i sankcioniranja korupcije do kraja III. kvartala 2008. godine

Međunarodna suradnja

Kako bi se efikasno spriječila korupcija, nužna je aktivna suradnja s drugim zemljama. MP je ratificirao Sporazum između Republike Hrvatske i Eurojust-a⁶ s ciljem unaprjeđivanja pravosudne suradnje između Republike Hrvatske i država članica Europske unije u borbi protiv teških oblika međunarodnog kriminala te bi u 2009. trebao ratificirati Konvenciju OECD-a⁷ o suzbijanju potkupljivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnim poslovnim transakcijama. S istim ciljem MF bi trebalo krajem 2008.

⁶ EUROJUST - Europski ured za pravnu suradnju, <http://www.eurojust.europa.eu/>

⁷ OECD – Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj, <http://www.oecd.org>

godine potpisati sporazum o suradnji na suzbijanju nepravilnosti i prijevara s OLAF-om⁸. Mjera još nije izvršena.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 10)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Međunarodne suradnje u 2008. godini	2	1 (50%)	1 (50%)

Tablica 15. Pregled izvršenja mjera Međunarodne suradnje do kraja III. kvartala 2008. godine

Širenje javne svijesti o štetnosti korupcije

Poticanje aktivne suradnje i partnerstva svih nositelja mjera s OCD-ovima jedna je od glavnih odrednica Strategije i Akcijskog plana Strategije.

UZUVRH bi trebao zajedno s OCD-ovima i s ostalim nositeljima mjera krajem 2008., 2009., i 2010. godine osmišljavati i provoditi programe izobrazbe novinara o problemima korupcije putem okruglih stolova, tiskanja publikacija i promotivnih materijala o opasnosti i štetnosti korupcije s mjerama za njezino suzbijanje te provoditi antikorupcijske kampanje u medijima. U istim razdobljima UZUVRH bi trebao zajedno s OCD-ovima organizirati okrugle stolove o praćenju provedbe Strategije.

SDUU i UZUVRH trebaju do kraja 2008. godine izraditi Kodeks pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u oblikovanju i provedbi javnih politika te Priručnik za primjenu Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore projektima i programima udruga. Mjere su i dalje u tijeku provedbe, tj. SDUU i UZUVRH su izradili tekst Kodeksa, no Vlada Republike Hrvatske nije ga još usvojila.

DORH (USKOK) održava sastanke s OCD-ovima na kojima se detaljnije razrađuju načelno zacrtani pravci mogućeg budućeg zajedničkog djelovanja OCD-ova i državnih tijela u borbi protiv korupcije.

UZUVRH bi u suradnji s davateljima financijskih potpora udrugama trebao trajno poticati financiranje projekata i programa OCD-ova kojima se na području informiranja i izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja razvija antikorupcijska svijest kod djece i mladih.

	Predviđeno (ukupno mjera u Akcijskom planu Strategije 12)	Izvršeno (do kraja III. kvartala 2008.)	U tijeku (do kraja III. kvartala 2008.)
Izvršenje mjera Širenja javne svijesti u 2008. godini	9	1 (11,1%)	5 (55,6%)

Tablica 16. Pregled izvršenja mjera Širenja javne svijesti u borbi protiv korupcije do kraja III. kvartala 2008. godine

⁸ OLAF - Europski ured za borbu protiv prijevara, http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_en.html

3. SURADNJA OCD-ova S TIJELIMA JAVNE VLASTI - analiza rezultata Upitnika o suradnji OCD-a i tijela javne vlasti

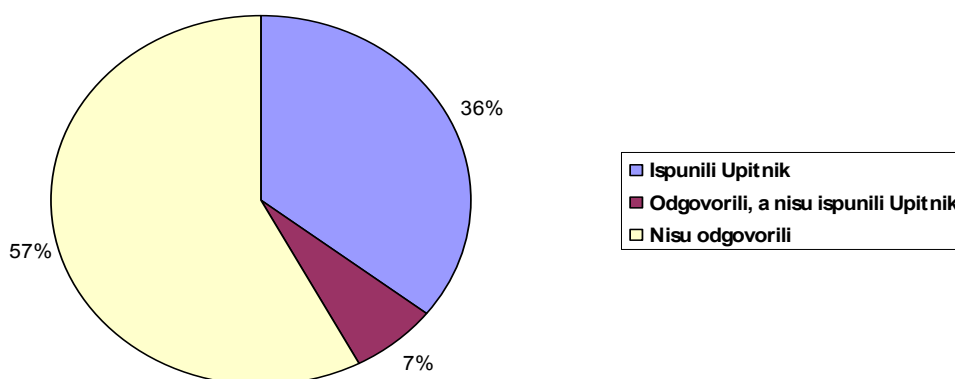
Kroz obradu rezultata upitnika dobiven je pregled općenitih stavova i dojmova OCD-ova o njihovoj uključenosti u borbu protiv korupcije te surađuju li oni i kako s tijelima javne vlasti.

Napominjemo da u ovom kratkom razdoblju implementacije Strategije, ali i kratkom razdoblju za izradu ove Analize, nismo bili u mogućnosti, niti nam je bila namjera kvalitativno ocijeniti spomenutu suradnju, već istražiti razmišljanja i iskustva OCD-a u pitanju suradnje s tijelima državne vlasti na temama korupcije, kako bi se u narednom razdoblju implementacije Strategije ta suradnja mogla širiti i unaprjeđivati.

Upitnik je početkom studenoga 2008. godine poslan na 45 udruga, sindikata i instituta koje smo prepoznali kao moguće partnere državnim tijelima u provedbi Strategije te koje smo razvrstali prema područjima djelovanja, odnosno odgovarajućim područjima Akcijskog plana Strategije.

OCD-ovi su imali mogućnost ispuniti Upitnik u roku od 2 tjedna te su u nekoliko navrata i podsjećani, a na kraju je **19 OCD-ova, odnosno 42,2% svih kontaktiranih, poslalo povratnu informaciju** (Prikaz 1).

Odaziv OCD-ova u ispunjavanju Upitnika

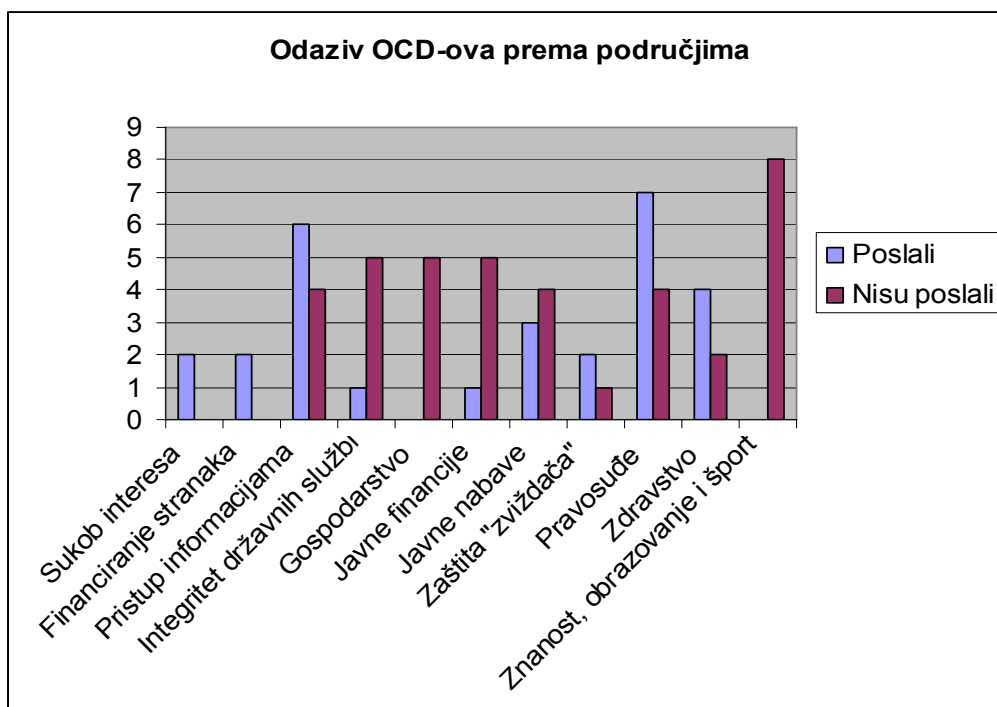

Prikaz 1: Odaziv OCD-ova u ispunjavanju Upitnika

Organizacije koje **su poslale povratnu informaciju** na Upitnik djeluju u sljedećim područjima: **sprječavanje sukoba interesa, financiranje političkih stranaka, pravo na pristup informacijama, integritet državnih službi, javne nabave, javne financije, zaštita „zviždača“, pravosuđe i zdravstvo.**

Primjerice, iz područja javnih nabava 3 OCD-a odgovorila su na Upitnik, a 4 nisu dostavila nikakav odgovor, dok je za područje javnih financija samo jedna organizacija poslala odgovor, a njih 5 nisu.

Niti jedna organizacija iz područja **gospodarstva te znanosti, obrazovanja i športa nije poslala povratnu informaciju** na Upitnik, tj. nije ispunila Upitnik (Prikaz 2).

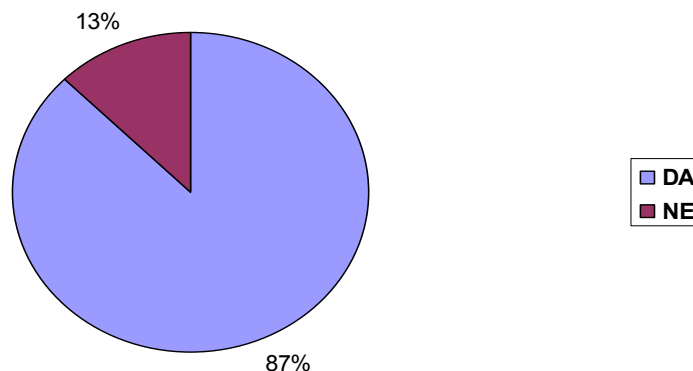
Prikaz 2: Odaziv OCD-ova prema područjima

Također, niti jedan od 6 kontaktiranih sindikata nije poslao povratnu informaciju niti odgovorio na Upitnik. Od ukupno 19 OCD-ova koji su poslali povratnu informaciju, 3 OCD-a nisu ispunila Upitnik, a 16 jest. Od 3 OCD-a koja nisu ispunila Upitnik, ali su nam odgovorila, **dvije su organizacije (10,5%) odgovorile da problematika korupcije ne spada u djelokrug njihovog rada**. Navedene organizacije bile su svrstane u područje znanost, obrazovanje i šport te integritet državnih službi. Jedan djelatnik treće organizacije koja nije ispunila Upitnik (područje zdravstvo) odgovorio je kako je dobio naputak od nadređenih da ga ne ispunjava.

Odgovori OCD-ova koji su ispunili Upitnik

Od ukupno 16 OCD-ova koji su ispunili Upitnik, **2 su OCD-a (12,5%)** iz područja pravosuđa i prava na pristup informacijama navela da **nisu upoznata sa sadržajem Strategije** suzbijanja korupcije i Akcijskog plana za borbu protiv korupcije, a **14 OCD-ova (87,5%)** odgovorilo je **potvrдно** (Prikaz 3).

Jeste li upoznati sa sadržajem Strategije?

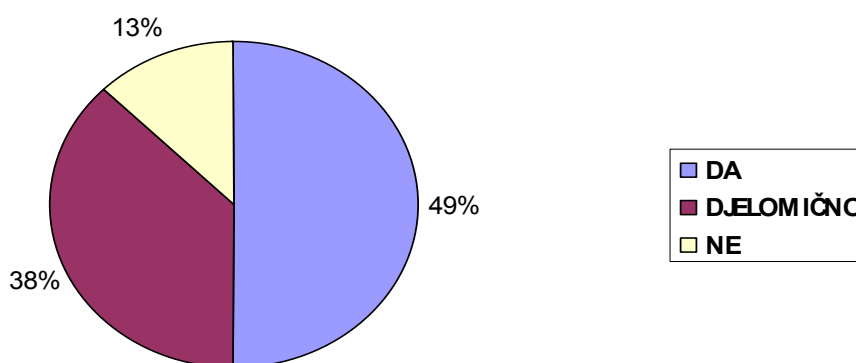

Prikaz 3: OCD-ovi koji su odgovorili u Upitniku da su upoznati sa sadržajem Strategije

Samo **2 OCD-a (12,5%)** odgovorila su da **Strategija i Akcijski plan Strategije nisu važni dokumenti u sadašnjem i budućem djelovanju njihove organizacije**. Riječ je o organizacijama koje djeluju u područjima pravosuđa i prava na pristup informacijama. **8 OCD-ova (50%)** odgovorilo je da su Strategija i Akcijski plan Strategije **važni** u njihovom sadašnjem i budućem radu, dok **6 OCD-ova (37,5%)** važnost tih dokumenata za vlastiti rad ocjenjuje kao **djelomičnu** (Prikaz 4).

Zaključuje se kako najveći broj OCD-ova smatra da su Strategija i Akcijski plan Strategije važni dokumenti u njihovom djelovanju. Svih 87,5% OCD-ova koji su odgovorili na ovo pitanje potvrdnim odgovorom ili važnost dotičnih dokumenata za vlastiti rad ocijenili djelomičnom, djeluju u područjima prava na pristup informacijama, javnih financija, javne nabave, zaštite „zviždača“, pravosuđa i zdravstva.

Važnost Strategije i Akcijskog plana Strategije u sadašnjem i budućem radu OCD-ova

Prikaz 4. Važnost Strategije i Akcijskog plana Strategije u sadašnjem i budućem radu OCD-ova

Ukupno **13 organizacija (81,25%)** koje su ispunile Upitnik u posljednjih se godinu dana **bavilo temama u vezi korupcije** i to na području sukoba interesa, pravosuđa, prava na pristup informacijama, financiranja političkih stranaka, javnih financija, javnih nabava, zdravstva i integriteta državnih službenika. Preostale 3 organizacije (18,8%) koje se u danom periodu nisu bavile temama u vezi korupcije djeluju u područjima prava na pristup informacijama, pravosuđa i zdravstva te se može zaključiti da ima prostora za angažman organizacija u spomenutim područjima.

U sljedećih godinu dana 12 organizacija (75%), tj. jedna manje u odnosu na prošlu godinu, namjerava se nastaviti baviti pitanjima u vezi suzbijanja korupcije, a 4 organizacije (25%) to ne namjeravaju.

Od organizacija koje se ne misle baviti pitanjima korupcije samo jedna se ranije bavila korupcijom u području pravosuđa, a ostale se nisu nikad ni bavile pitanjima u vezi korupcije u svom području djelovanja.

Može se zaključiti kako se u manjoj mjeri smanjuje broj OCD-ova koji se planiraju baviti pitanjima u vezi korupcije dok će se samo jedan OCD manje u području pravosuđa u budućnosti baviti pitanjima u vezi korupcije.

Nadalje, organizacije koje se misle dalje nastaviti baviti pitanjima u vezi suzbijanja korupcije djeluju u sljedećim područjima: sukob interesa, pravo na pristup informacijama, financiranje političkih stranaka, javne financije, javne nabave, zaštita „zviždača“, pravosuđe i zdravstvo.

Prema podacima koji su nam na raspolaganju, a temeljem činjenice da OCD-ovi nisu poslali odgovor na Upitnik ili su poslali samo dio odgovora, područja **u kojima nismo mogli u potpunosti ocijeniti angažman OCD-ova u borbi protiv korupcije su: integritet državnih službi, gospodarstvo,**

znanost, obrazovanje i šport te dijelom javne financije. Navedeno može biti znakovito i ukazivati kako na ovim područjima možda nedostaje angažman OCD-ova u borbi protiv korupcije ili barem svijest dionika o važnosti njihovog uključenja u borbu protiv korupcije.

Tijekom 2008. godine **10 OCD-ova (62,5%) surađivalo je s nekim tijelom javne vlasti** na području sprječavanja sukoba interesa, financiranja političkih stranaka, prava na pristup informacijama, javnih financija, javnih nabava, pravosuđa i zdravstva, dok **6 OCD-ova (37,5%)** koji rade u područjima prava na pristup informacijama, pravosuđa i zdravstva **nije uopće surađivalo s tijelima javne vlasti na pitanjima u vezi suzbijanja korupcije.**

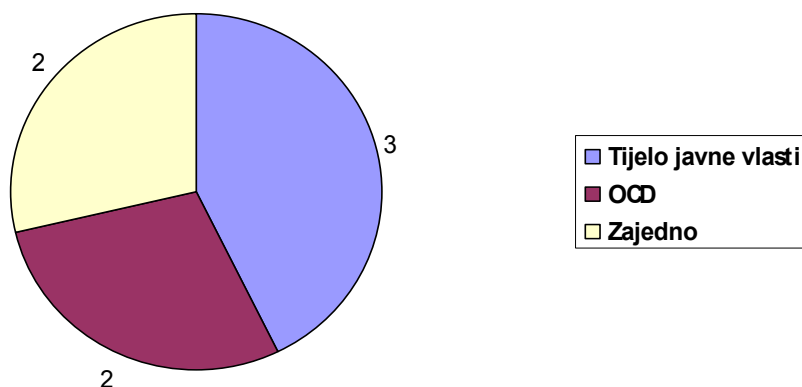
Što se tiče suradnje koju su OCD-ovi ostvarili s tijelima javne vlasti, ona se ticala suradnje u organizaciji okruglih stolova, izradi amandmana i pisanju komentara na različite zakone, programe i strategije, a ostvarena je sa sljedećim tijelima javne vlasti: Nacionalnim vijećem za praćenje provedbe Nacionalnog programa suzbijanja korupcije, MF-om, MP-om, MZSS-om, MINGORP-om, DUR-om, SDUU-om, Državnim izbornim povjerenstvom, UZUVRH-om, Uredom za javne nabave Vlade RH, Uredom za ljudska prava Vlade RH, Savjetom za razvoj civilnog društva, USKOK-om, Akademijom lokalne demokracije (u daljnjem tekstu ALD), gradovima Zagreb, Zadar, Karlovac, Split te Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva.

Posebno se, **kao primjer pozitivne prakse,** ističe suradnja jedne organizacije koja se bavi pitanjima javne nabave i **MINGORP-a, odnosno Ureda za javnu nabavu Vlade RH** koji su zatražili i uvažili komentare OCD-a na izmjene i dopune Zakona o javnoj nabavi.

Također, **dobar primjer pružaju i MF i DUR** koji su dobro surađivali s OCD-ovima pri izradi jednog programa, a pozitivne komentare su dobili i **UZUVRH** te **ALD** prilikom organiziranja zajedničkih konferencija i okruglih stolova. Suradnja između tijela javne vlasti i OCD-ova trebala bi se proširiti i na druge aktivnosti, poput izrade zakona, pravilnika, savjetovanja prilikom donošenja odluka i sl., a ne većinom na organiziranje različitih manifestacija, čime bi se napravio kvalitativan pomak u stvarnoj suradnji.

Na pitanje o začetniku suradnje tijela javne vlasti i OCD-a pristiglo je 7 odgovora (43,75%) (Prikaz 5).

Tko je inicirao suradnju?

Prikaz 5. Tko je inicirao suradnju tijela javne vlasti i OCD-ova?

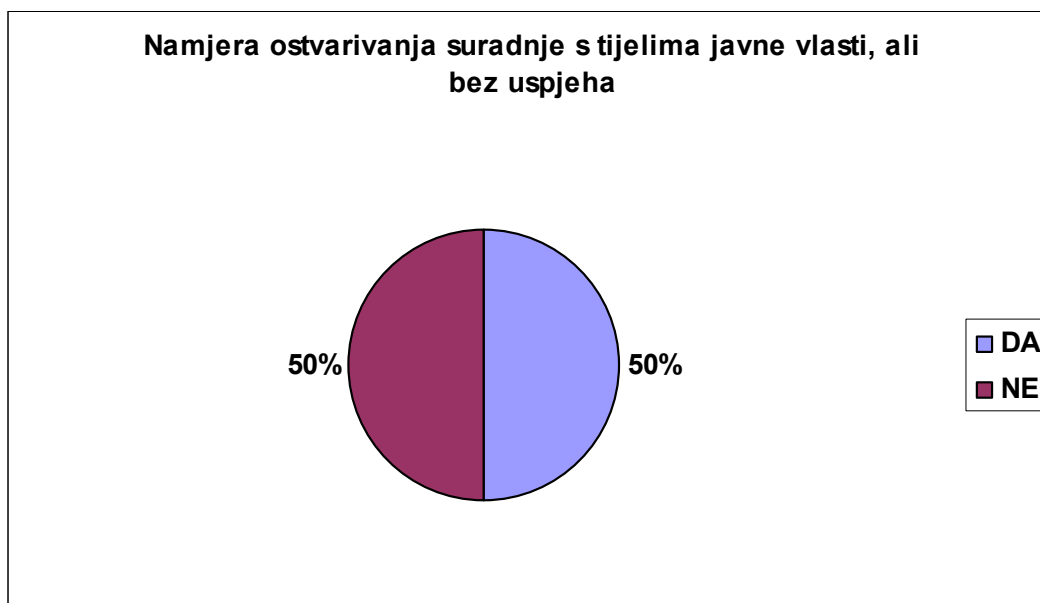
U 3 slučaja tijela javne vlasti su inicirala suradnju, od kojih se **ističu UZUVRH i Vlada Republike Hrvatske** u vezi Nacionalnog programa suzbijanja korupcije te Strategije suzbijanja korupcije i pitanja zdravstvenog sustava.

U 2 slučaja suradnju su inicirali OCD-ovi koji djeluju na područjima pravosuđa i javnih financija, a u ostala **2 slučaja radilo se o zajedničkoj inicijativi** tijela javne vlasti i OCD-ova (organizacije nisu navele kako je došlo do zajedničke suradnje i na čemu se surađivalo), koji rade na područjima prava na pristup informacijama i sukoba interesa.

U dotičnim slučajevima suradnja se prvenstveno odnosila na organizaciju okruglih stolova i konferencija u vezi sprječavanja korupcije, prihvaćanje amandmana u vezi Zakona o javnim nabavama i prihvaćanju komentara OCD-ova pri izradi dokumenata za borbu protiv korupcije.

Na pitanje o tome smatraju li da postoji spremnost tijela javne vlasti na **daljnju suradnju, izjasnilo se 8 OCD-ova (50%** - područja: pravosuđe, sukob interesa, financiranje političkih stranaka, pravo na pristup informacijama, javne nabave, zdravstvo i javne financije) od kojih **3 organizacije smatraju da spremnost postoji, a 5 organizacija drži da postoji samo djelomična spremnost na suradnju.** Ipak, **sve organizacije** koje su odgovorile na ovo pitanje, tj. **koje su do sada već surađivale, spremne su nastaviti postojeću suradnju,** kao i razvijati novu suradnju s tijelima javne vlasti s kojima do sada nisu surađivale.

Pola od ispitanih OCD-ova imalo je namjeru surađivati s nekim tijelom javne vlasti na rješavanju pitanja u vezi suzbijanja korupcije, no **nisu uspjeli tu suradnju ostvariti** (Prikaz 6). Što se tiče područja na kojima suradnja nije ostvarena, unatoč namjeri OCD-ova da surađuju, riječ je prvenstveno o području **prava na pristup informacijama gradskih vlasti, gdje se, prema odgovorima u Upitniku, kao posebno loš primjer ističe Grad Zagreb te područje zdravstva.** Ipak, u području zdravstva jedan OCD priznaje **nedovoljnu informiranost s vlastite strane kao glavni uzrok neostvarivanja suradnje s tijelima javne vlasti,** a u jednom slučaju radilo se o **oglušivanju na prijedloge OCD-a od tijela javne vlasti čije ime se ne navodi.**

Prikaz 6. OCD-ovi koji su htjeli ostvariti suradnju, ali nisu uspjeli

U području pravosuđa navodi se primjer samo **deklarativne suradnje s MP-om,** nakon čega je OCD izgubio motiv za suradnju jer se unaprijed znalo da prave suradnje neće biti. No, navodi se kako se s novim ministrom očekuje kvalitetnija suradnja.

Ukupno, **čak 11 organizacija** s područja prava na pristup informacija, pravosuđa i zdravstva **spremnno je na suradnju pri čemu se ističe potreba** da ta suradnja bude uistinu kvalitetna u sadržajnom smislu, a ne tek deklarativna.

Svi OCD-ovi, koji su već do sada imali priliku surađivati i oni koji nisu, ističu da **žele surađivati s tijelima javne vlasti na područjima sukoba interesa, financiranja političkih stranaka, prava na pristup informacijama, zdravstva, pravosuđa, javnih nabava, javnih financija i zaštititi „zviždača“.**

Također, **svi OCD-ovi ističu da je nužna suradnja između organizacija civilnog društva i tijela javne vlasti u borbi protiv korupcije**, uz obrazloženje da tijela javne vlasti nemaju dovoljno kapaciteta za samostalan rad na ovom području, a iskustvo OCD-ova im može biti dragocjeno u smislu kreativnog pristupa temi i predanosti u radu na određenom području.

Dodatno, na osnovu odgovora iz Upitnika, ponekad se čini da ne postoji politička volja za stvarne reforme i da su OCD-ovi puno odlučniji i predaniji u tom smislu, imaju više motivacije, često i znanja i volje; a da tijela javne vlasti imaju više resursa (ljudskih i finansijskih) te se OCD-ovi i tijela javne vlasti mogu dobro nadopunjavati.

Ističe se i potreba da OCD-ovi nadgledaju provedbu mjera te zagovaraju poboljšanje onih mjera za koje se pokazuje da loše ili manjkavo funkcioniraju u aktualnim nastojanjima nadležnih institucija u borbi protiv korupcije te da se suradnja jasno definira kroz propisane procedure konzultacija s OCD-ovima.

Usporedba Akcijskog plana izvršenja i Upitnika

Usporedba podataka u Akcijskom planu izvršenja i Upitnika nužna je radi potpunijeg prikaza suradnje tijela javne vlasti i OCD-a, ali i ukazivanja na mogućnosti za suradnju koje možda nisu iskorištene u dovoljnoj mjeri.

I Akcijski plan izvršenja i Upitnik pokazali su kako između tijela javne vlasti i OCD-ova postoji **suradnja u području sukoba interesa, financiranja političkih stranaka, javnih nabava i širenja javne svijesti o štetnosti korupcije**.

Rezultati Upitnika pokazuju kako se najplodonosnija suradnja ostvaruje u području **širenja javne svijesti o štetnosti korupcije**, koju uglavnom iniciraju UZUVRH i USKOK zajedno s OCD-ovima.

Ured za ljudska prava Vlade RH i MZOŠ također pridonose širenju javne svijesti o štetnosti korupcije raspisivanjem natječaja za finansijske potpore projektima OCD-ova, ali navedeno se ipak ne može okarakterizirati kao suradnja s OCD-ovima.

Ipak, intenzitet i kvalitetu suradnje teško je ocijeniti, budući da bi za takve ocjene trebalo provesti detaljniju analizu i provesti niz intervjuja sa svim stranama.

UZUVRH i SDUU zaduženi su za izradu **Kodeksa pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u oblikovanju i provedbi javnih politika** te za izradu Priručnika za primjenu Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje finansijske potpore projektima i programima udruga pri čijim izradama sudjeluju i OCD-ovi.

Obje mjere su u provedbi, a nužno je da Vlada, ukoliko uistinu želi ostvarivati suradnju s OCD-ovima u oblikovanju i provedbi javnih politika, što skorije usvoji već izrađeni tekst Kodeksa i na taj način ostvari nužne preduvjete za realizaciju te suradnje. U suprotnome, uistinu se dovodi u pitanje stvarna spremnost i želja Vlade za suradnju s civilnim društvom.

Sukladno Akcijskom planu izvršenja tijela javne vlasti surađivala su s OCD-ovima i na području **gospodarstva**, konkretnije potpisan je sporazum o suradnji s DUR-om, HGK-om i Hrvatskom udrugom poslodavaca, a **što rezultati Upitnika ne pokazuju** jer OCD-ovi **iz područja gospodarstva nisu poslali nikakve povratne informacije**.

Područja suradnje između tijela javne vlasti i OCD-ova koja pokazuju samo rezultati Upitnika, a koja nisu označena u Akcijskom planu izvršenja su: **pravo na pristup informacijama, javne financije, pravosuđe i zdravstvo**.

U području **prava na pristup informacijama** OCD-ovi su surađivali s tijelima javne vlasti, ali i izrazili nadu da će kvalitetnije surađivati sa SDUU-om (suradnja je bila najavljena, ali još nije u potpunosti ostvarena) na budućoj doradi postojećeg Zakona o pravu na pristup informacijama, zajedničkom organiziranju okruglih stolova i radionica te praćenju provođenja Zakona na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Međutim, Akcijski plan izvršenja navodi određene aktivnosti koje su **izvršene u 2008. godini, ne spominjući suradnju s OCD-ovima.**

S ciljem unaprjeđivanje pravnog i institucionalnog okvira za učinkovito i sustavno suzbijanje korupcije u dijelu pravosuđa, MP je zaduženo za izradu Zakona o parničnom postupku i Zakona o kaznenom postupku. Rezultati Upitnika OCD-ova koji se bave pravosuđem pokazuju kako OCD-ovi nisu bili konzultirani u pripremi navedenih zakona.

4. ZAKLJUČAK

Strategija i akcijski planovi kao najvažniji dokumenti Vlade RH u definiranju borbe protiv korupcije predviđaju 195 mjera - od donošenja novih zakona, osnivanja novih institucija te jačanja postojećih, pa do provođenja brojnih programa i projekata s različitim dionicima.

Provođenje mjera Strategije

Do sada je izvršeno ili je u provedbi 53,9% mjera od ukupnog broja mjera, a prema trenutnom stanju⁹ 78,4% mjera predviđenih za 2008. godinu je izvršeno ili je u tijeku provedbe.

U kontekstu izvršenja mjera kao **pozitivan primjer ističe se područje javnih nabava dok, s druge strane, po samo jedna mjera izvršena je u područjima sukoba interesa, zaštite „zviždača“, širenja javne svijesti o štetnosti korupcije, međunarodne suradnje, znanosti, obrazovanja i športa te gospodarstva, a po dvije mjere su izvršene u području financiranja političkih stranaka i zdravstva.**

Pitanje je hoće li se sve mjere definirane Akcijskim planom Strategije za 2008. godinu izvršiti te se ukazuje potreba za razmatranjem i izmjenama Akcijskog plana. Potrebno je razraditi sistem evaluacije izvršenja mjera, a prilikom evaluacije nužno je ustanoviti razloge za neizvršenje pojedinih mjera, a sve u cilju što boljeg planiranja i izvršavanja mjera u budućnosti.

Ono što je najvažnije, u budućnosti je nužno analizirati kvalitetu provođenja mjera.

Suradnja tijela javne vlasti s OCD-ovim

Rezultati analize Upitnika i Akcijskog plana izvršenja pokazali su da suradnja postoji, područja suradnje tijela javne vlasti i OCD-ova u borbi protiv korupcije te područja u kojima postoji potencijal za buduću suradnju.

Postotak odgovorenih Upitnika (35,5%) ne predstavlja reprezentativni uzorak, ali, s obzirom na uvjete i dinamiku rada OCD-ova, pokazuje njihovu zainteresiranost za problematiku borbe protiv korupcije te njihovo pozitivno raspoloženje za buduće bavljenje temom, uz iznimku samo jedne organizacije koja se više nema namjeru baviti korupcijom (iz područja pravosuđa). Svi OCD-ovi, koji su već do sada imali priliku surađivati kao i oni koji nisu, ističu **da žele i ubuduće surađivati sa svim tijelima javne vlasti na područjima sukoba interesa, financiranja političkih stranaka, prava na pristup informacijama, zdravstva, pravosuđa, javnih nabava, javnih financija i zaštiti „zviždača“.**

OCD-ovi navode kao **primjere dobre prakse** suradnju sa sljedećim institucijama: **UZUVRH, SDUU, MINGORP, tj. Ured za javnu nabavu Vlade RH, a navode se i MF, DUR i ALD** kao institucije koje su bile spremna na suradnju. **Inicijatori suradnje u većini slučajeva su OCD-ovi**, što znači da postoji prostor za povećanje inicijative od strane institucija. Znakovito je da je na pitanje o iniciranju suradnje odgovor ponudilo samo 7 OCD-ova, što bi moglo također značiti i da konkretne inicijative nije bilo niti s jedne strane.

⁹ Zaključno s III. kvartalom 2008. godine

S druge strane, **OCD-ovi nisu uspjeli ostvariti adekvatnu suradnju s gradovima, a posebno Gradom Zagrebom** i to na području prava na pristup informacijama. Ističe se i deklaratorna suradnja s MP-om koja je ovisila o volji čelnika MP-a, a OCD-ovi se nadaju da će s novim ministrom suradnja s MP-om biti sadržajnije. Ipak treba naglasiti kako je problematično ako suradnja ovisi o dobroj volji čelnika institucije, a ne o utvrđenim mehanizmima, što također, između ostalog, dodatno upozorava i na **važnost donošenja Kodeksa pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u oblikovanju i provedbi javnih politika u što skorije vrijeme.**

Neodgovaranje na Upitnik od strane dijela OCD-ova moguće ukazuje na područja u kojima **nedostaje aktivnosti OCD-ova u borbi protiv korupcije: integritet državnih službi, gospodarstvo, znanost, obrazovanje i šport, te dijelom zdravstvo i javne financije.**

Zanimljivo je kako se područja određena Strategijom iz kojih **nije bilo povratnih informacija o aktivnostima OCD-ova, a to su područja gospodarstva te znanosti, obrazovanja i športa, podudaraju s onima iz kojih mjere akcijskog plana nisu u velikom dijelu izvršene.** Navedeno ukazuje i da postoji prostor za uključenost OCD-ova u provedbu mjera iz akcijskog plana za ova područja u smislu poticaja ili pomoći prilikom implementacije mjera.

Zanimljivo je analizirati područja borbe protiv korupcije iz Strategije koja navode OCD-ovi kao ona na kojima su bili aktivni, a nisu navedena u samom Akcijskom planu izvršenja, primjerice pravo na pristup informacijama, javne financije, pravosuđe i zdravstvo. Ne želeći ulaziti u razloge zbog čega su **tijela javne vlasti propustila zabilježiti suradnju s OCD-ovima ili nisu kontakte s OCD-ovima smatrali suradnjom u smislu Akcijskog plana,** potrebno je istaknuti kako je nužno podsjetiti i potaknuti sva tijela na suradnju te na potpuno izvještavanje o suradnji s OCD-ovima u Akcijskom planu izvršenja i ostalim dokumentima.

Zaključno, rezultati analize pokazali su kako **OCD-ovi smatraju suradnju nužnom u borbi protiv korupcije i iskazuju visoku spremnost na nju, što predstavlja dobar poticaj tijelima javne vlasti da ih što više uključuju u provedbu mjera. Dodatno, različiti kapaciteti i resursi koje posjeduju OCD-ovi i institucije mogu se dobro nadopunjavati u borbi protiv korupcije (a i šire).**

5. PREPORUKE

Nakon analize provedbe mjera definiranih Strategijom i akcijskim planovima te analize Upitnika, ovdje donosimo nekoliko preporuka koje idu u 2 smjera: svim institucijama zaduženima za provedbu Strategije te OCD-ovima.

Preporuke institucijama zaduženima za provedbu Strategije

→ U cilju podizanja transparentnosti same Strategije, Akcijski plan izvršenja nužno je javno objavljevati, odnosno učiniti ih dostupnima javnosti, kao što je to slučaj sa Strategijom i Akcijskim planom Strategije.

→ Radi kvalitetnog praćenja provedbe mjera, potrebno je razraditi sistem evaluacije izvršenja mjera, a prilikom evaluacije nužno je ustanoviti razloge za neizvršenje pojedinih mjera, a sve u cilju što boljeg planiranja i izvršavanja mjera u budućnosti.

→ Radi što kvalitetnijeg i potpunijeg provođenja definiranih mjera, u budućnosti je nužno analizirati kvalitetu provođenja mjera.

→ Akcijski plan potrebno je razmotriti i izmijeniti u smislu onih rokova izvršenja koji nisu izvršeni na vrijeme, a od tijela državne vlasti zatražiti sadržajnije izvještavanje o provedbi mjera.

→ Potrebno je dodatno osvijestiti i naglasiti suradnju s OCD-ovima kako bi se takva suradnja evidentirala od strane institucija u provedbenim dokumentima.

→ Potrebno je osmisliti sustavnu suradnju s OCD-ovima na provedbi mjera uz iskazivanje jasne političke volje za takvom suradnjom te razvijati svijest kod državnih dužnosnika i službenika o potrebi

za zajedničkim radom na suzbijanju korupcije, posebice u onim područjima u kojima ta suradnja još ne postoji.

→ Bilo bi korisno potaknuti OCD-ove te posebice sindikate i ostale dionike koji još ne surađuju s institucijama na razmatranje njihove uloge u borbi protiv korupcije i uključenosti u provedbu Strategije.

→ Nužno je osiguranje veće financijske potpore za aktivnosti usmjerene na borbu protiv korupcije OCD-ovima koji se bave ovim aktivnostima od strane tijela zaduženih za provedbu Strategije. Bilo bi izuzetno potrebno i korisno zagovarati izdvajanje sredstava iz europskih fondova u namjenu borbe protiv korupcije.

→ Nužno je da Vlada što skorije usvoji već izrađeni tekst Kodeksa pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u oblikovanju i provedbi javnih politika i na taj način ostvari nužne preduvjete za realizaciju te suradnje.

Preporuke OCD-ovima

→ Aktivno sudjelovanje i suradnja u projektima borbe protiv korupcije nije upitna u dijelu OCD-ova koji se bave problemom korupcije. Potrebno je, međutim, u još većoj mjeri inicirati suradnju s državnim tijelima.

→ Prostora za suradnju i mnogo veću razinu aktivnosti ima u područjima gospodarstva, znanosti, obrazovanja i športa, integriteta državnih službi te dijelom javnih financija i pravosuđa.

→ Bilo bi korisno da udruge, sindikati i instituti međusobno više i češće surađuju.

→ Bilo bi korisno osnažiti stručnost i kapacitete OCD-ova za borbu protiv korupcije.

→ Potrebno je osvještavati poziciju OCD-ova kao neovisnih organizacija koje djeluju za opće dobro te koje za svoje kritičko promišljanje i djelovanje ne mogu biti ugrožene.